

София, 10.12.2019 г.

СТАНОВИЩЕ

на Лабораторията за научно-приложни изследвания
към Висшето училище по застраховане и финанси VUZF Lab

по проекта на наредба за системата “бонус-малус” по задължителна застраховка
„Гражданска отговорност“ на автомобилистите по
чл. 490, ал. 5 от Кодекса за застраховането

Застрахователният пазар има остра нужда от въвеждането на система „бонус-малус“ по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Това е един много дискутиран и дълго отлаган въпрос, който следва да намери решение.

Поставеният на обществено обсъждане проект на наредба съдържа редица смислени предложения и подобрения:

1. Информацията за поведението на водачите ще се събира през 2020 г., а реалното прилагане на „бонус-малус“ класовете ще започне през 2021 г. **Този едногодишен период е добре обмислен, така че да могат и застрахователите да адаптират своите системи.**

2. Отстранени са основните недостатъци на предходния проект на наредбата, сред които определяне на рисков клас на МПС, унаследяване на рисковия клас на автомобила при неговата продажба и други. **Залегнало е и едно от предложенията при обсъждането на първия вариант на проекта, а именно – в застрахователната полица да се посочват оторизираните водачи.**

3. Положително следва да се оцени силно изразеният превантивен характер на проекта на наредбата, имащ за цел да намали посредством цената на полица броя на пътнотранспортните произшествия у нас, респективно и броя на загиналите лица в тях.

4. В проекта са залегнали нарушения, които са най-честата предпоставка за възникване на ПТП – превишаване на скоростта в населени и извъннаселени места, отнемане на предимство, неправилни маневри, употреба на алкохол и други. Премахнати са някои от

предложените нарушения при първия вариант на наредба, като акцентът е поставен предимно на най-сериозните и тежките от тях.

Настоящият проект има и някои слабости, които предлагаме да бъдат допълнително обсъдени и при възможност отстранени:

1. Така предложеният проект на наредба дори да изисква вписване на водачи в полицата, реално обхваща всички водачи, дори и не само изрично вписаните в полицата. Създават се предпоставки в полиците да се посочват само лица, попадащи в “бонус” класа. Единствено при установяване, че МПС се управлява от лице, невписано в полицата и с по-лош клас, ще се дължи доплащане на премия. По този начин застраховачият спестява средства, които ще станат изискуеми в един бъдещ момент, и то само ако бъде констатирано, че МПС се управлява от друг, невписан в полицата водач. **Предлагаме в наредбата да залегне изричен текст, който да регламентира, че при управление на МПС от водач, който не е вписан в полицата, той следва да се изключва от покритие по полицата и да се третира като водач без застраховка.** В случай на причинени от него щети или вреди на трети лица, обезщетението да се изплаща от Гаранционния фонд, който да има право на регрес към лицето, което ги е причинило, включително и към собственика, който му е предоставил автомобила (с изключение на случая, когато е автомобилът е обект на кражба).

2. Остава неизяснен въпросът дали при вписването в полицата на всички упълномощени водачи, ще се изисква декларация за съгласие за обработка на личните данни от всеки един.

3. Нашето становище е, че не е необходимо да се определя „бонус-малус“ клас на собственика на МПС. В наредбата следва да се посочи изрично, че „бонус-малус“ клас на собственика се определя само, когато той е посочен в полицата и като водач. Тогава той има право да управлява МПС. Ако не е посочен собственикът като водач, неговият „бонус-малус“ клас не следва да се взема под внимание. Аргументът за това е, че МПС може да има за собственик и непълнолетно лице. Същото важи и за случаите, когато един собственик притежава повече от едно МПС и определеният му „бонус-малус“ клас се отнася само за тези от притежаваните от него МПС, в полиците на които той е посочен като водач.

4. Необходимо е по-точно прецизиране на административните нарушения и престъпления, за които се присъждат „малус“ точки на лицата.

5. **Обект на дискусия и уточнение следва да бъде и стъпката на преминаване от един „малус“ клас към друг.** Според нас тя е прекалено рязка! Много бързо се качват класовете, а връщането в по-долен клас е прекалено бавно. Съществува реална вероятност лице, веднъж попаднало в „малус“ класа, да остане завинаги в него.

6. **Съществен проблем е определянето на базовата премия.** В чл. 2, ал. 3 от проекта е залегнала възможността *„застрахователят при определяне на базовата застрахователна премия да предвиди намаления (отстъпки) или увеличения (надбавки), въз основа на данни за изплатените обезщетения във връзка с притежаването и използването на моторно превозно средство за предходните пет години.“* **Смятаме, че това създава реални предпоставки за различни цени на пазара в зависимост от това дали даден застраховател ще реши да прилага подобен коефициент или не.** Отделно стои въпросът дали този коефициент да обхваща само платените претенции, или да се определя на база заведени такива. В момента подаваната към Гаранционния фонд информация от застрахователите е на база заведени претенции. Предоставената възможност застрахователите сами да определят коефициента за корекция на базовата премия според тежината на щетите създава условия за прекалено голяма свобода в действията им и не определя строги и еднозначни правила на ценообразуване. По този начин отново се създават предпоставки за недостатъчни премии на пазара по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.

Поставяме въпроса дали не е целесъобразно, с оглед обществената значимост на този проблем и реакцията на засегнатите страни, коефициентът, който отчита допуснатите ПТП и тяхната тежина, да се определя отново от Гаранционния фонд, а не от застрахователите.

В заключение, считаме, че предложеният проект на наредба за система „бонус-малус“ по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е добър и след известни корекции по очертаните дискусийни въпроси, може да постави солидна основа, която с времето да бъде надграждана и доусъвършенствана.

ДОЦ. Д-Р ГРИГОРИЙ ВАЗОВ

РЕКТОР НА ВУЗФ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА VUZF LAB